

Formy opodatkowania indywidualnej praktyki medycznej – część 3

Taxation forms of individual medical practices – part 3

mgr Artur Jeschke

Wojskowy Instytut Medyczny w Warszawie

Streszczenie: Celem opracowania jest przedstawienie form opodatkowania aktywności zawodowej lekarzy oraz zaprezentowanie korzyści i zagrożeń działania w danej formie.

Abstract: This article is written to present taxation forms of professional physicians activity in the form of employment contract and to present benefits and threats of acting in given form.

Słowa kluczowe: opodatkowanie dochodów, zryczałtowane formy opodatkowania

Key words: income tax, lump-sum tax forms

Po analizie efektywności wysokości uzyskanych dochodów w przypadku zatrudnienia w oparciu o różne formy zatrudnienia nadszedł czas, aby zastanowić się nad efektywnością uzyskania dochodów w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej, w zależności od formy opodatkowania. Wysokość potencjalnego dochodu, jaki można uzyskać z prowadzonej działalności gospodarczej, jest czynnikiem determinującym podjęcie decyzji o jej rozpoczęciu. Jednym z ważnych elementów uzyskania okre-

ślonego dochodu jest wysokość podatku, jaki będzie płacony podczas prowadzenia działalności gospodarczej, a wysokość tego podatku jest uzależniona między innymi od formy opodatkowania, jaką dany podmiot gospodarczy wybierze. Formy opodatkowania podatkiem dochodowym indywidualnej praktyki medycznej zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Jaka jest różnica między opodatkowaniem uzależnionym od wysokości osiągniętych dochodów a zryczałtowanymi formami opodatkowania? W przy-

padku opodatkowania uzależnionego od dochodu podatek płacimy od różnicy między uzyskanymi przychodami a kosztami uzyskania tych przychodów, natomiast w przypadku opodatkowania ryczałtem koszty nie mają żadnego wpływu na wysokość zapłaconego podatku. W przypadku opodatkowania kartą podatkową na wysokość podatku nie ma wpływu ani wysokość przychodów, ani koszty ich uzyskania.

Decydując się na określoną formę opodatkowania, należy zatem wziąć pod uwagę:

- rodzaj działalności i jej rozmiar,
- wysokość spodziewanych przychodów,
- wysokość spodziewanych kosztów.

Wyboru formy opodatkowania należy dokonać do 20 stycznia nowego roku podatkowego (jeżeli działalność gospodarcza została rozpoczęta w roku poprzednim) lub do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia działalności, nie później niż do dnia uzyskania pierwszego przychodu (w przypadku rozpoczęcia działalności w trakcie trwania roku podatkowego). Jeżeli zostanie wybrane opodatkowanie w formie opodatkowania dochodów według jednolitej, 19% stawki podatku, w formie ryczałtu lub formie karty podatkowej, o dokonanej wyborze należy powiadomić pisemnie właściwego naczelnika urzędu skarbowego.

Ogólne zasady opodatkowania z zastosowaniem skali podatkowej

Jest to podstawowa forma opodatkowania – należy pamiętać, że w przypadku niedokonania wyboru innej formy opodatkowania w wyznaczonym terminie, podatnik automatycznie staje się płatnikiem podatku dochodowego od osób fizycznych w tej formie. W tym przypadku należy samodzielnie ustalić dochód do opodatkowania poprzez różnicę przychodów i kosztów wykazanych w odpowiedniej formie ewidencji:

- uproszczonej – księdze przychodów i rozchodów,
- pełnej – księgach rachunkowych¹.

W przypadku stosowania tej metody naliczenia podatku należy pamiętać o definicji przychodów i kosztów zawartych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (ustawa z dnia 26.07.1991 r., Dz.U. z 2010 r. nr 51, poz. 307 z późniejszymi zmianami). Trzeba pamiętać, że wyżej wymieniona ustawa w art. 23 zawiera przeszło 60 wyjątków, czyli przypadków, które w ewidencji stanowią koszty, natomiast w ujęciu przepisów podatkowych nie są kosztami uzyskania przychodów – a zatem obliczając dochód, tych kosztów nie odejmujemy od uzyskanych przychodów w celu wyznaczenia dochodu, co z kolei oznacza, że zapłacimy wyższy podatek dochodowy.

Tabela 1. Skala podatkowa na 2011 r.

Podstawa opodatkowania w złotych		Podatek wynosi
Ponad	Do	
	85 528,00	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 2 gr
85 528,00		14 839 zł 2 gr plus 32% nadwyżki ponad 85 528,00 zł

W przypadku tej formy opodatkowania podatnik jest zwolniony z obowiązku zapłaty podatku, gdy jego roczny dochód nie przekracza 3091,00 zł (46,33 zł miesięcznie).

Obliczmy teraz podatek przy następujących założeniach:

Miesięczny przychód: 10 000,00 zł.

Koszty w danym miesiącu:

- amortyzacja: 2000,00 zł;
- zużycie materiałów: 800,00 zł;
- media: 500,00 zł;
- ubezpieczenia (majątku, samochodu): 200,00 zł;
- ubezpieczenia społeczne²: 563,71 zł:
 - emerytalne: 393,41 zł,
 - rentowe: 120,92 zł,
 - chorobowe: 49,38 zł;
- ubezpieczenia zdrowotne³: 243,39 zł, w tym 209,58 zł do odliczenia od podatku;
- inne wydatki: 1000,00.

Tabela 2. Obliczenie podatku.

Przychody w złotych	10 000,00
Koszty razem	5097,52
Dochód:	4902,48
Podatek dochodowy 18%	882,44
Miesięczna kwota wolna od podatku ⁴	-46,33
Ubezpieczenia zdrowotne	-209,58
Podatek dochodowy do zapłaty	626,53

Dochód po uwzględnieniu zapłaty podatku dochodowego wynosi **4275,95 zł**, przy czym trzeba pamiętać, że amortyzacja nie jest wydatkiem pieniężnym, tylko statystycznym, a to z kolei oznacza, że podatnik w danym miesiącu uzyskał dochód pieniężny w kwocie **6275,95 zł** (4275,95 zł przychodu podatkowego plus 2000,00 zł amortyzacji).

Podatek według jednolitej stawki 19%

W przypadku stosowania tej formy opodatkowania, podobnie jak przy zasadach ogólnych, należy

obliczyć dochód, czyli trzeba od przychodu z działalności gospodarczej odjąć koszty jego uzyskania wykazane w księdze przychodów i rozchodów lub księgach rachunkowych. Podatek według stawki 19% obliczamy niezależnie od wielkości osiągniętego dochodu – w przypadku tego podatku nie istnieje kwota z niego zwolniona. Oznacza to, że w przypadku osiągnięcia pierwszego dochodu należy zapłacić podatek. Zaliczki na podatek płaci się miesięcznie lub kwartalnie, a po zakończeniu roku podatkowego należy złożyć w urzędzie skarbowym zeznanie podatkowe o osiągniętym dochodzie lub poniesionej stracie w terminie do 30 kwietnia następnego roku (formularz PIT-36L). W tym zeznaniu wykazujemy tylko dochód uzyskany z działalności gospodarczej – jeżeli podatnik osiąga inne dochody, np. ze stosunku pracy, to musi złożyć osobne zeznanie, w tym przypadku PIT-37. Należy jednak pamiętać, że wybranie tej formy opodatkowania powoduje, że podatnik traci prawo do opodatkowania swoich dochodów łącznie ze współmałżonkiem czy też na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci. Przy zastosowaniu takich samych założeń jak w przypadku opodatkowania na zasadach ogólnych wyliczenie podatku w tym przypadku będzie wyglądało następująco:

Tabela 3. Obliczenie podatku.

Przychody w złotych	10 000,00
Koszty razem	5097,52
Dochód	4902,48
Podatek dochodowy 19%	931,47
Ubezpieczenia zdrowotne	-209,58
Podatek dochodowy do zapłaty	721,89

Dochód po uwzględnieniu zapłaty podatku dochodowego wynosi **4180,59 zł**, przy czym trzeba pamiętać, że amortyzacja nie jest wydatkiem pieniężnym, lecz statystycznym, a to z kolei oznacza, że podatnik w danym miesiącu uzyskał dochód pieniężny w kwocie **6180,59 zł** (4180,59 zł przychodu podatkowego plus 2000,00 zł amortyzacji).

Wniosek

Przy dochodach rocznych do kwoty 85 528,00 mniejszy podatek zostanie zapłacony przy opodatkowaniu na zasadach ogólnych, ale przekroczenie tej kwoty dochodów powoduje, że podatek jednolity według stawki 19% staje się bardziej efektywną dla podatnika formą opodatkowania (różnica podatku 32% i 19%, tj. 13%).

Zryczałtowane formy opodatkowania – ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Kwota podatku w tej formie opodatkowania zależy od wysokości przychodu, a nie dochodu. Oznacza to, że nie pomniejszamy w tym przypadku przychodów o poniesione koszty, ale odprowadzamy podatek od uzyskanego przychodu. W tym przypadku podatek płacimy nawet wtedy, gdy ponieśliśmy stratę. Wysokość stawki podatku uzależniona jest od rodzaju działalności. W przypadku wykonywania wolnego zawodu, tj. działalności gospodarczej wykonywanej osobiście przez lekarzy, lekarzy stomatologów, lekarzy weterynarii, techników dentystycznych, felcerów, położne, pielęgniarki, jeśli działalność ta nie jest wykonywana na rzecz osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej albo na rzecz osób fizycznych na potrzeby prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej, za osobiste wykonywanie wolnego zawodu uważa się wykonywanie działalności bez zatrudnienia na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych o podobnym charakterze osób, które wykonują czynności związane z istotą danego zawodu. Prowadzimy wyłącznie ewidencję przychodów, co miesiąc obliczamy samodzielnie ryczałt i wyliczoną kwotę wpłacamy do urzędu skarbowego. Po zakończeniu roku podatkowego należy złożyć zeznanie o wysokości uzyskanego przychodu w terminie do końca stycznia na formularzu PIT-28. Uzyskany dochód można pomniejszyć o odprowadzone do ZUS składki na ubezpieczenia społeczne, darowizny, wydatki rehabilitacyjne, natomiast podatek – o zapłacone składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 7,75% podstawy wymiaru tej składki.

Tabela 4. Obliczenie podatku.

Przychody w złotych	10 000,00
Ubezpieczenia społeczne ² :	563,71
– emerytalne 393	393,41
– rentowe 120,92	120,92
– chorobowe 49,38	49,38
Dochód	9436,29
Podatek dochodowy ryczałt 20%	1887,25
Ubezpieczenia zdrowotne	-209,58
Podatek dochodowy do zapłaty	1677,67

W przypadku tej formy opodatkowania dochód (z wyjątkiem usług specjalistycznych) wynosi 8322,33 zł, ale koszty funkcjonowania podatnika są pokrywane z dochodu. Po pomniejszeniu kwoty dochodu o poniesione koszty, tj. 4533,81 zł, ostateczny dochód

wynosi 3788,52 zł, a dochód pieniężny 5788,52 zł. W przypadku tej formy opodatkowania płacimy wyższy podatek, lecz możemy prowadzić uproszczoną ewidencję ograniczoną wyłącznie do odnotowywania uzyskanych przychodów (podatnik nie ponosi kosztów prowadzenia ewidencji za pomocą podatkowej księgi przychodów i rozchodów lub ksiąg rachunkowych).

Karta podatkowa

W celu skorzystania z tej formy opodatkowania podatnik musi spełnić następujące warunki:

- Podatnik prowadzący firmę nie może korzystać z usług innych firm (z wyjątkiem usług specjalistycznych) ani zatrudniać osób na umowę o dzieło lub zlecenia do wykonywania prac związanych z działalnością gospodarczą, może natomiast zatrudniać osoby na umowę o pracę;
- Współmałżonek nie może prowadzić działalności gospodarczej w tym samym zakresie co podatnik, natomiast współmałżonek może pracować w firmie, pod warunkiem że nie posiada własnej firmy, której działalność jest taka sama lub pokrywa się z działalnością podatnika.

Podatnik, który chce rozliczyć się w tej formie opodatkowania, musi do 20 stycznia roku podatkowego lub przed rozpoczęciem działalności gospodarczej złożyć do naczelnika urzędu skarbowego wnioski o opodatkowanie w tej formie na formularzu PIT-16. Naczelnik urzędu skarbowego po rozpatrzeniu wniosku wydaje decyzję ustalającą wysokość podatku w formie karty podatkowej na dany rok podatkowy. Naczelnik może również nie wyrazić zgody na taką formę opodatkowania. W tym przypadku wysokość podatku nie jest uzależniona bezpośrednio od wysokości przychodu czy dochodu, lecz wynika z decyzji naczelnika urzędu skarbowego, który wydając tę decyzję, kieruje się następującymi przesłankami:

- rodzajem i zakresem prowadzonej działalności,
- liczbą zatrudnionych pracowników,
- liczbą mieszkańców miejscowości, na terenie której prowadzona jest działalność.

Podatek wynikający z decyzji musimy zapłacić nawet wtedy, gdy nie został osiągnięty żaden przychód, natomiast możemy go pomniejszyć o zapłaconą składkę na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 7,75% podstawy wymiaru tej składki. Gdy rozliczamy się na zasadach karty podatkowej, nie składamy zeznania podatkowego, a zapłaconą i odliczoną kwotę składki na ubezpieczenia zdrowotne wykazujemy

w rocznej deklaracji podatkowej składanej na formularzu PIT-16A w terminie do 31 stycznia roku następującego po roku podatkowym. Jeżeli podatnik osiąga inne dochody, np. ze stosunku pracy, to musi złożyć zeznanie właściwe do rozliczenia tych dochodów, w tym przypadku PIT-37. Wybranie tej formy opodatkowania wyklucza możliwość opodatkowania innych naszych dochodów według skali podatkowej wspólnie z małżonkiem czy też na zasadach przewidzianych dla osób samotnie wychowujących dzieci.

¹ Jeżeli przychody z działalności gospodarczej wynosiły co najmniej równoważność 1 200 000 euro, prowadzenie ksiąg rachunkowych jest obowiązkowe.

² Obliczenia ubezpieczeń społecznych dokonano w oparciu o składki na ubezpieczenia społeczne dla przedsiębiorców opłacających składki na zasadach ogólnych – podstawę wymiaru tych składek wyznaczono na 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego – w 2011 r. jest to kwota 3359,00 – 60% tej kwoty wynosi 2015,40 (jest to najniższa podstawa, od której nalicza się obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne).

³ Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 75% przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, łącznie z wypłatami z zysku. W IV kwartale 2010 r. kwota ta wynosiła 3605,74 zł, tj. 75% tej kwoty stanowi wartość 2704,31 zł.

⁴ W celach porównawczych zastosowano 1/12 kwoty wolnej od podatku w rozliczeniu miesięcznym – przy prowadzeniu działalności gospodarczej już od pierwszego miesiąca działalności przysługuje pełna ulga w kwocie 556,02 zł.

Piśmiennictwo:

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy. Dziennik Ustaw z 1998 r. nr 21 poz. 94 z późniejszymi zmianami.
2. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. Dziennik Ustaw z dnia 18 maja 1964 r. z późniejszymi zmianami.
3. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dziennik Ustaw z 2010 r. nr 551 poz. 307 z późniejszymi zmianami.
4. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o ryczałtowym podatku od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne. Dziennik Ustaw nr 144 poz. 930 z późniejszymi zmianami.

Adres do korespondencji:

mgr Artur Jeschke

Wojskowy Instytut Medyczny w Warszawie
04-141 Warszawa, ul. Szaserów 128